WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 18 lipca 2007 r. *

W sprawie C-213/06 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 8 maja 2006 r.,

Europejska Agencja Odbudowy (EAR), reprezentowana przez adwokatów S. Orlandiego oraz J.-N. Louisa, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

w której drugą stroną jest:

Georgios Karatzoglou, były członek personelu tymczasowego Europejskiej Agencji Odbudowy, zamieszkały w Ioanninie (Grecja), reprezentowany przez S. Pappasa, dikigoros,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

* Język postępowania: angielski.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, R. Schintgen, A. Tizzano (sprawozdawca), A. Borg Barthet i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 maja 2007 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Europejska Agencja Odbudowy (EAR) wnosi w swoim odwołaniu o uchylenie wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawie T-471/04 Karatzoglou przeciwko EAR (Zb.Orz. SP str. I-A-2-35 i II-A-2-157, zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym stwierdzona została nieważność jej decyzji z dnia 26 lutego 2004 r. w sprawie rozwiązania umowy o pracę z G. Karatzoglou (zwana dalej „sporną decyzją").

Ramy prawne

2 EAR została utworzona na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 2454/1999 z dnia 15 listopada 1999 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1628/96 w sprawie pomocy dla Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Federalnej Republiki Jugosławii oraz Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii (Dz.U. L 299, str. 1).

3 Zgodnie z motywem dziewiętnastym rozporządzenia nr 2454/1999, EAR została utworzona dla potrzeb odbudowy tych państw, a po osiągnięciu tego celu miała zostać przedstawiona propozycja jej rozwiązania.

4 Przepisy dotyczące działania EAR zostały zawarte w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2667/2000 z dnia 5 grudnia 2000 r. w sprawie Europejskiej Agencji Odbudowy (Dz.U. L 306, str. 7). Rozporządzenie to było kilkakrotnie zmieniane, ostatnio rozporządzeniem Rady (WE) nr 1756/2006 z dnia 28 listopada 2006 r. (Dz.U. L 332, str. 18, zwanym dalej „rozporządzeniem nr 2667/2000"), które między innymi przedłużyło mandat EAR do dnia 31 grudnia 2008 r.

5 Zgodnie z art. 10 rozporządzenia nr 2667/2000:

„Personel [EAR] podlega zasadom i przepisom mającym zastosowanie do urzędników i innych pracowników Wspólnot Europejskich […].

Personel [EAR] jest złożony ze ściśle określonej liczby urzędników mianowanych lub oddelegowanych przez Komisję lub państwa członkowskie do wypełnienia obowiązków zarządzania. Pozostały personel jest złożony z innych pracowników zatrudnionych przez [EAR] na okres ściśle ograniczony do jej [EAR]".

6 Artykuły 2 i 3 rozporządzenia Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiającego Regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiające specjalne środki stosowane tymczasowo wobec urzędników Komisji (Dz.U. L 56, str. 1), pozostające w mocy do dnia 30 kwietnia 2004 r., ustanawiają odpowiednio, regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich (zwany dalej „regulaminem pracowniczym") i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich (zwane dalej „WZIP").

7 Rozdział 9 tytułu II WZIP zatytułowany „Rozwiązanie stosunku pracy", w brzmieniu obowiązującym w okresie właściwym dla okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, składał się z art. 47–50 i określał różne możliwości rozwiązania umów o pracę z członkami personelu tymczasowego.

8 W szczególności, art. 47 ust. 2 lit. a) WZIP stanowił, że stosunek pracy nawiązany z członkiem personelu tymczasowego ulega rozwiązaniu, jeśli umowa została zawarta na czas nieokreślony, „z chwilą upłynięcia okresu wypowiedzenia przewidzianego w umowie".

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

9 G. Karatzoglou został, zgodnie z art. 4 jego umowy o pracę (zwanej dalej „umową"), zatrudniony przez EAR z dniem 7 listopada 2001 r. w charakterze członka personelu tymczasowego na okres 18 miesięcy.

10 Artykuł 5 lit. b) umowy przewiduje:

„Umowa ta może zostać rozwiązana przez instytucję lub członka personelu z jakiejkolwiek przyczyny wymienionej w art. 47–50 [WZIP] zgodnie z warunkami określonymi w tych przepisach […]".

11 Z końcem początkowego 18–miesięcznego okresu zatrudnienia strony postanowiły kontynuować stosunki umowne na podstawie umowy na czas nieokreślony. W tym celu aneksem z dnia 7 maja 2003 r. (zwanym dalej „aneksem") dokonały zmian w umowie początkowej.

12 Artykuł 4 umowy, w brzmieniu zmienionym aneksem, stanowi:

„Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony. Jednakże czas jej trwania nie będzie przekraczał trwania mandatu [EAR].

[EAR] zachowuje sobie prawo rozwiązania umowy w następstwie znaczącego ograniczenia lub zaprzestania swojej działalności przed końcem mandatu [EAR]."

13 Na podstawie aneksu wszystkie inne artykuły umowy początkowej, w tym art. 5, pozostały niezmienione.

14 Pismem z dnia 26 lutego 2004 r., dyrektor EAR poinformował G. Karatzoglou o rozwiązaniu umowy w następujący sposób:

„Z przykrością informuję Pana, że została podjęta decyzja o rozwiązaniu Pańskiej umowy o pracę z [EAR]. Zgodnie z art. 47 ust. 2 [WZIP] i art. 5 lit. b) akapit drugi Pańskiej umowy, okres wypowiedzenia trwa trzy miesiące począwszy od dnia 27 lutego 2004 r."

15 W dniu 27 maja 2004 r. G. Karatzoglou wniósł zażalenie, w rozumieniu art. 90 regulaminu pracowniczego, na sporną decyzję. Zażalenie to zostało oddalone w sposób dorozumiany, ponieważ EAR nie odpowiedziała na nie w czteromiesięcznym terminie przewidzianym przez regulamin pracowniczy.

Skarga wniesiona do Sądu i zaskarżony wyrok

16 Pismem złożonym w dniu 6 grudnia 2004 r. w sekretariacie Sądu, G. Karatzoglou wniósł skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji.

17 Skarga ta opierała się na pięciu zarzutach, dotyczących odpowiednio:

— naruszenia obowiązku uzasadnienia;

— naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań;

— naruszenia art. 47 WZIP odnośnie do okresu wypowiedzenia;

— nadużycia władzy oraz

— naruszenia zasady dobrej administracji.

18 Sąd zbadał drugi zarzut podniesiony przez skarżącego, dotyczący naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań. W pkt 33 i 34 wyroku przypomniał orzecznictwo wspólnotowe, zgodnie z którym prawo powołania się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań przysługuje każdej jednostce znajdującej się w sytuacji, w której administracja wspólnotowa, udzielając konkretnych zapewnień, wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje, przy czym zapewnienia takie muszą być jednakże zgodne z przepisami regulaminu pracowniczego.

19 W świetle tej zasady, Sąd zbadał, czy art. 4 umowy, w brzmieniu zmienionym aneksem, udzielił G. Karatzoglou uzasadnionego zapewnienia, że jego umowa zostanie rozwiązana jedynie w przypadku znaczącego ograniczenia lub zaprzestania działalności przez EAR przed końcem jej mandatu.

20 W pkt 36 i 37 zaskarżonego wyroku, sąd przyznał, że dokonana aneksem zmiana art. 4 umowy „stworzyła niejasną sytuację odnośnie do treści umowy". Z jednej strony umowa wciąż odwoływała się, w niezmienionym art. 5, do sposobów rozwiązania umowy przewidzianych w art. 47–50 WZIP, co między innymi umożliwiało EAR rozwiązać umowę z członkiem personelu tymczasowego bez uzasadnienia. Z drugiej strony jednak, dodanie akapitu drugiego w art. 4 mogło, zdaniem Sądu, „powodować u skarżącego wrażenie, że EAR ograniczył swoje prawo rozwiązania umowy do przypadków ograniczenia lub zaprzestania działalności EAR przed końcem jej mandatu".

21 Sąd uznał zatem, w pkt 38 i 39 zaskarżonego wyroku, że G. Karatzoglou mógł wierzyć, że art. 4 umowy, w brzmieniu zmienionym aneksem, miał na celu wskazanie z góry przyczyny ewentualnego rozwiązania umowy, czyli znaczącego ograniczenia lub zaprzestania działalności przez EAR przed końcem jej mandatu, a tym samym w ramach umowy po zmianach wprowadzonych aneksem, art. 5 lit. b) tej umowy mógł być stosowany jedynie częściowo. Ponadto, uznał, że G. Karatzoglou mógł oczekiwać, że nieprecyzyjne postanowienia umowy o pracę będą interpretowane na korzyść słabszej strony umowy.

22 Sąd wywnioskował z tego, w pkt 41–45 zaskarżonego wyroku, że „tak stworzone po stronie skarżącego przekonanie" należało uznać za uzasadnione, zważywszy w szczególności, że żaden przepis WZIP nie zakazywał EAR ograniczenia swego prawa do rozwiązywania umowy za pośrednictwem postanowień umownych.

23 Sąd, nie zbadawszy innych zarzutów, po uwzględnieniu drugiego zarzutu, stwierdził nieważność spornej decyzji.

Żądania stron przed Trybunałem

24 EAR wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— rozstrzygnięcie sporu i oddalenie skargi wniesionej przez G. Karatzoglou oraz,

— obciążenie zainteresowanego kosztami postępowania w obu instancjach.

25 G. Karatzoglou wnosi do Trybunału o:

— odrzucenie odwołania jako niedopuszczalnego lub ewentualnie jego oddalenie jako bezzasadnego oraz

— obciążenie EAR kosztami postępowania.

W przedmiocie dopuszczalności odwołania

26 G. Karatzoglou podnosi niedopuszczalność odwołania w związku z przekroczeniem terminu na jego wniesienie. Według niego dwumiesięczny termin przewidziany w art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości upłynął w dniu 8 maja 2006 r., tymczasem odwołanie zostało wniesione w dniu 9 maja 2006 r.

27 Należy wszakże stwierdzić, że odwołanie zostało wniesione za pośrednictwem faksu w dniu 8 maja 2006 r., czyli w terminie dwumiesięcznym wyznaczonym w art. 56. Data przywołana przez G. Karatzoglou jest datą wniesienia oryginału odwołania.

28 Tymczasem, art. 37 § 6 regulaminu Trybunału przewiduje, że „data wpływu do sekretariatu za pośrednictwem faksu lub innego technicznego środka komunikacji dostępnego w Trybunale, kopii podpisanego oryginału pisma procesowego […] jest, dla

celów zachowania terminów procesowych, datą wpływu, o ile podpisany oryginał pisma procesowego […] zostanie złożony w sekretariacie nie później niż dziesięć dni po tej dacie".

29 Należy zatem stwierdzić, że warunek wymagany w tym przepisie został spełniony w niniejszej sprawie. Odwołanie uznaje się zatem za dopuszczalne.

W przedmiocie odwołania

30 W swoim odwołaniu EAR zarzuca Sądowi, że ten dopuścił się wielu błędów co do prawa. Zasadniczo EAR zauważa w pierwszym zarzucie, że Sąd dokonał interpretacji warunków umowy w sposób oczywiście sprzeczny z wolą stron, a w drugim zarzucie, że niesłusznie stwierdził naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

31 W drugim zarzucie, który należy zbadać w pierwszej kolejności, EAR twierdzi w szczególności, że przesłanki, od których orzecznictwo wspólnotowe uzależnia możliwość powoływania się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań nie zostały spełnione w niniejszej sprawie. Odwołując się do utrwalonego orzecznictwa Sądu (zob. wyrok z dnia 7 listopada 2002 r. w sprawie T-199/01 G przeciwko Komisji, RecFP str. I-A-217 i II -1085, pkt 38), EAR podnosi, że żadne „konkretne, bezwarunkowe i spójne zapewnienie" nie mogło wynikać z postanowień ze sobą sprzecznych, takich jakie znajdowały się w umowie. Ponadto, zapewnienia rzekomo udzielone G. Karatzoglou nie byłyby zgodne z zasadami obowiązującymi EAR, a w szczególności w art. 23 rozporządzenia nr 2454/1999, który zobowiązuje EAR do zatrudniania pracowników wyłącznie na czas ściśle ograniczony do jej potrzeb.

32 G. Karatzoglou odpowiada, że Sąd słusznie uznał, że zostały mu udzielone konkretne, bezwarunkowe i spójne zapewnienia odnośnie do ograniczenia przyczyn rozwiązania jego umowy. EAR nie ograniczyła się do udzielenia mu niejasnych zapewnień, lecz zawarła z nim aneks do umowy zmieniający ramy prawne jego zatrudnienia. Ponadto uzasadnione oczekiwania, na które powołuje się G. Karatzoglou są całkowicie zgodne z obowiązującym prawem, zważywszy na to, że żaden przepis WZIP nie zakazuje właściwym organom ograniczenia swojego prawa do rozwiązania umów o pracę za pośrednictwem postanowień zawartych w umowach.

33 W tym względzie należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań stanowi jedną z zasad podstawowych Wspólnoty (zob. w szczególności, wyrok z dnia 5 maja 1981 r. w sprawie 112/80 Dürbeck, Rec. str. 1095, pkt 48). Z orzecznictwa wynika również, że prawo powoływania się na tę zasadę przysługuje każdej jednostce znajdującej się w sytuacji, w której administracja wspólnotowa, udzielając konkretnych zapewnień, wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje (wyroki: z dnia 16 grudnia 1987 r. w sprawie 111/86 Delauche przeciwko Komisji, Rec. str. 5345, pkt 24, z dnia 25 maja 2000 r. w sprawie C-82/98 P Kögler przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec. str. I-3855, pkt 33, jak również z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawach połączonych C-182/03 i C-217/03 Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-5479, pkt 147). Udzielone zapewnienia powinny być ponadto zgodne z obowiązującymi przepisami (zob. podobnie, wyroki: z dnia 20 czerwca 1985 r. w sprawie 228/84 Pauvert przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. str. 1969, pkt 14 i 15, jak również z dnia 6 lutego 1986 r. w sprawie 162/84 Vlachou przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. str. 481, pkt 6).

34 Tymczasem należy podnieść, że o ile Sąd właściwie przywołał to orzecznictwo w pkt 33 i 34 zaskarżonego wyroku, o tyle, w niniejszej sprawie, w błędny sposób zastosował kryteria w nim określone.

35 W szczególności, należy stwierdzić, że z tego wyroku wynika, że żadne „konkretne zapewnienia" nie zostały udzielone G. Karatzoglou, które pozwoliłyby wzbudzić jakiekolwiek uzasadnione oczekiwania co do czasu trwania umowy o pracę zainteresowanego.

36 Sąd podniósł, w pkt 36 zaskarżonego wyroku, że „dokonana aneksem zmiana art. 4 początkowej umowy […] stworzyła niejasną sytuację odnośnie do treści umowy". W pkt 37 tego wyroku, Sąd wyjaśnił, że „bez dodania akapitu drugiego do art. 4, EAR miała bezsprzecznie prawo do rozwiązania umowy [G. Karatzoglou] z jednej z przyczyn wymienionych w art. 47–50 WZIP, z zastrzeżeniem przestrzegania warunków ustalonych w tych przepisach, jak przewidziano w art. 5 lit. b) umowy początkowej. Natomiast, dodanie akapitu drugiego w art. 4 mogło powodować [u zainteresowanego] wrażenie, że EAR ograniczył swoje prawo rozwiązania umowy do przypadków ograniczenia lub zaprzestania działalności przez EAR przed końcem jej mandatu".

37 Z powyższego wynika, że Sąd sam przyznał, że sytuacja umowna G. Karatzoglou była co najmniej niepewna.

38 Tymczasem taka niejasność nie może, w przeciwieństwie do tego co uznał Sąd w pkt 38–40 zaskarżonego wyroku, stanowić podstaw „konkretnych zapewnień". W istocie, nowy art. 4 umowy mógł być interpretowany zarówno w sposób podnoszony przez G. Karatzoglou, jak i w sposób przedstawiony przez EAR (zob. podobnie, ww. wyrok w sprawie Kögler przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, pkt 34).

39 Ponadto, należy podnieść, że żaden inny element mogący wywoływać przekonanie u G. Karatzoglou co do czasu trwania umowy nie wynika z zaskarżonego wyroku. Wniosek Sądu dotyczący istnienia takich zapewnień spoczywa wyłącznie na sytuacji umownej wynikającej ze zmiany art. 4 umowy początkowej G. Karatzoglou.

40 W tym względzie, nie można ponadto zresztą podnieść zasady, do której odniósł się Sąd w pkt 39 zaskarżonego wyroku, że słabsza strona umowy pracy może oczekiwać tego, że nieprecyzyjne postanowienia umowy będą interpretowane na jej korzyść.

41 Wystarczy stwierdzić, że okoliczność, że G. Karatzoglou można uważać za słabszą stronę umowy pozostaje bez znaczenia dla stwierdzenia braku konkretnych zapewnień udzielonych w niniejszej sprawie przez administrację wspólnotową. Względy związane z sytuacją umowną G. Karatzoglou wobec jego pracodawcy nie mogą usunąć braku jednej z koniecznych przesłanek do stwierdzenia istnienia uzasadnionych oczekiwań.

42 Z tego wynika, że w niniejszej sprawie, przesłanki wymagane do tego, aby uznać naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań nie zostały spełnione.

43 Tym samym, Sąd dopuścił się błędu co do prawa, uznając, że sporna decyzja naruszyła uzasadnione oczekiwania G. Karatzoglou w związku z tym, że jego umowa mogła być rozwiązana tylko w przypadku ograniczenia lub zaprzestania działalności przez EAR przed końcem jej mandatu.

44 Zważywszy na powyższe, należy uwzględnić drugi zarzut odwołania.

45 Ponieważ nie ma potrzeby badania pozostałych zarzutów podnoszonych w uzasadnieniu odwołania, należy w rezultacie, uchylić zaskarżony wyrok.

W przedmiocie skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd

46 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości, w wypadku uchylenia orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji, Trybunał Sprawiedliwości może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd Pierwszej Instancji.

47 Zważywszy na to, że Sąd zbadał tylko jeden z pięciu zarzutów podnoszonych przez G. Karatzoglou, Trybunał uznał, że nie może wydać orzeczenie w sprawie. Tym samym należy skierować tę sprawę do Sądu, aby ten orzekł w przedmiocie żądań zainteresowanego dotyczących stwierdzenia nieważności spornej decyzji i zastrzec w przedmiocie kosztów.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) Wyrok Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawie T-471/04 Karatzoglou przeciwko EAR zostaje uchylony.

2) Sprawa zostaje przekazana Sądowi Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich do ponownego rozpoznania w przedmiocie żądań G. Karatzoglou o stwierdzenie nieważności decyzji Europejskiej Agencji Odbudowy (EAR) z dnia 26 lutego 2004 r. w sprawie rozwiązania z nim umowy o pracę.

3) Zastrzega się w przedmiocie kosztów.

Podpisy